

Seçimlerden Sonra

Bu yazının amacı seçim değerlendirmesi yapmak değil. Farklı iki konuya değinmek istiyoruz.

İttifaklar ve yiğın çalışması konuları. Seçim sürecinde yaşadıklarımızdan bu iki alanda kısa ve öz sonuçlar çıkaralım.

Seçimlere yönelik gerçekleştirilen Emek ve Özgürlük İttifakı'nın seçim ittifakından öte olduğuna değinenler oldu. Keşke öyle olsaydı. Bizce seçimler vesilesiyle kuruldu. Olumlu ve olumsuz yanlarıyla bizlere zengin bir deneyim kazandırdı. Zaman geçirmeden bu yaşananlardan sonuç çıkarmamız şart. Devrimci ve demokratik güçlerin hatırı sayılır bir kesimini bünyesinde birleştiren EÖİ'nin önce kalıcılığını sağlamalıyız. Bu ittifak Türkiye işçi sınıfının devrimci güçleri ile Kürt Özgürlük Hareketi'nin, ikisinin de yasal güçlerinin kapsayıcı bir ittifakı oldu. HDP bileşenlerinin niceliğini aştığı ve daha geniş bir ittifak özelliği taşıdığı için ileri bir adımdır. Niceliğin ötesinde niteliğini geliştirmek için üzerinde çalışmalıyız. Yerel meclis örgütlenmelerine kadar uzanan geniş bir ufuk çerçevesinde değerlendirmeliyiz. Bir görevimiz bu olmalı.

Seçim kampanyası sürecinde mahalle ve semt çalışmalarının önemini bir kez daha yaşadık. Buna işyerlerinde, fabrika, maden ve tersanelerde yürütülecek çalışmaları eklemeliyiz. Bu konuda ciddi açıklarımız var. Mahalli çalışmalar ile üretim alanlarındaki çalışmaları birleştirme yeteneğini kazanmalıyız. Ve de bu çalışmaları sadece seçimden seçime değil sürekli hale getirmeliyiz. Hem biz parti olarak bunu yaşama geçirmeliyiz. Ama aynı zamanda ittifak çerçevesinde de bu yeteneğin kazanılması yönünde çalışmalarımızı geliştirmeyi görev kabul etmeliyiz. Parti hücrelerimizin ve parti kadrolarımızın başarıları bununla ölçülecektir. Biz bu konuya "yardımlaşma ve dayanışma derneği" mantığı ile değil siyasal bir yiğın çalışması bilinciyle yaklaşacağız. Diğer bir görevimiz de bu olmalı.

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin
4 Haziran 2023 Tarihli Açıklaması:

Cumhurbaşkanlığı Seçimleri 2. Tur Sonuçlandı: Hiçbir Şey Eskisi Gibi Olmayacak! Çözüm Sosyalizm!

28 Mayıs 2023'te gerçekleştirilen ikinci tur Cumhurbaşkanlığı Seçimleri sonucunda Recep Tayyip Erdoğan az bir farkla, yüzde 52,18 oranında oy alarak tekrar Cumhurbaşkanı olurken, Kemal Kılıçdaroğlu ise dört puan gerisinde kalarak, yüzde 47,18 ile bu seçimleri kaybetmiş oldu. Bu sonuçların "resmi" yanısırdır. Özünde seçimlerin gerçek sonuçları belli değildir. Birinci turda yapılan seçim hileleri ve manipülasyonlar sonucunda sonuçların değiştirildiği kuvvetle muhtemeldir. Seçimlerin tartışılmayan asıl özelliği, kendisinin gayrimeşru oluşudur. Tayyip Erdoğan'ın kendi Anayasaları doğrultusunda üçüncü kez aday olma hakkı yoktur. Düzen muhalefeti bu konuda hiçbir çalışma yapmadığı gibi, demokratik muhalefetin de bu ihlali gündem haline getirip kampanya konusu yapmamış olması sorgulanması gereken bir olgudur. Tüm muhalefetin öncelikle bu konuda ortak bir çalışma yürütmesi gerekirdi.

Cumhur İttifakı seçim kampanyasını devletin tüm olanaklarını kullanarak yürütmüştür. Kampanya sürecinde Cumhuriyet ve Millet İttifakları iki ana blok olarak yarışırken, Cumhuriyet İttifakı'nın seçim propagandası kendileri ile Kürt Özgürlük Hareketi'nin yarışı olarak şekillenmiştir. Başta Erdoğan ve Bahçeli olmak üzere tüm Cumhuriyet İttifakı kurmayları Kürt Özgürlük Hareketi'ni siyasi rakip olarak ele alarak seçim kampanyası yürütmüşlerdir.

Emek ve Özgürlük Güçleri bu seçimlerde Millet İttifakına ve onun Cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu'na destek verirken AKP-MHP faşist Saray rejiminin yenilmesi stratejisi izlemiştir. Kürt halkının bu seçim politikasına yanıtı bilinçli oy kullanarak Kürt illerinde ezici oy ile Erdoğan'ı ve faşist kliği yenilgiye uğratmak olmuştur. Kürt halkı bu seçimlerde destan yazmıştır. Erdoğan Kürdistan'ı tam olarak kaybetmiştir. Kürt

oyları olmasaydı Millet İttifakı'nın ve CB adayı Kemal Kılıçdaroğlu'nun oy oranı yüzde otuzlarda kalacaktı. Kılıçdaroğlu, CHP'nin kalesi olan illerden daha yüksek oranda oyu Kürt illerinden almıştır. İkinci tur seçimlerde en fazla oy aldığı 21 ilin 14'ü Kürt illeridir.

CHP ve Kılıçdaroğlu seçim sürecinde yanlış politika izledi. Ülkede diktatörlüğe karşı bir potansiyel oluşmuşken Emek ve Özgürlük Güçleri ile demokratikleşmeden yana bir politika izlemek yerine sağa yaslandı ve "merkez sağ" bir politika ile sonuç alabileceğini düşündü. CHP, sağ güçlerle işbirliği yerine emek, demokrasi ve özgürlük güçleri ile ilkeli bir seçim işbirliğine gitseydi en az bu seçimlerde aldığı oy kadar oy alacak ve ülkedeki demokratik potansiyelin ortaya çıkması için somut katkı sağlayacaktı. Bunun yerine faşist İYİP, AKP artığı GP ve DEVA ile başlattığı yürüyüşünü neo-faşist ZP ile taçlandırdı. Kılıçdaroğlu buna rağmen ikinci tur seçimlerde Millet İttifakı tarafından yalnız bırakıldı. İçi karmakarışık olan CHP'de Ergenekoncu kanadın aktivitesi iktidarın değişimine su akıttı. Millet İttifakı ve Kemal Kılıçdaroğlu verili politikaları ile başarılı sonuç alsalardı dahi bu bileşim ülkede demokratikleşme yönünde bir açılım sağlayamayacaktı. Sadece Erdoğan'ın Cumhurbaşkanlığından indirilmesi sağlanabilecek, sonrası ise ekonomik ve siyasi kriz olacaktı. Eğer Kılıçdaroğlu ikinci turda Cumhurbaşkanı seçilebilseydi devlet krizi daha da derinleşecek ve açık çatışmaya dönüşecekti. Böyle olması Emek ve Özgürlük Güçleri açısından demokratik alternatifin güçlendirilmesine olanak sağlayacak bir ortam sunacaktı. Ancak CHP ve Kılıçdaroğlu'nun izledikleri yanlış seçim politikası buna dahi olanak tanımadı.

Seçimlerden sonra açık olarak ortaya

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 26 Haziran 2023 Tarihli Açıklaması:

Seçim Değerlendirmesi ve Perspektif

14 ve 28 Mayıs 2023 seçimlerinin genel değerlendirilme-ri basın yayın organlarımızda yayınlanmıştır. Onların tekrarına girmeden bu yayınlardan sonra il, ilçe ve ülkenin tümünü değerlendirebilen organlarımızda yapılan saptamaları dikkate alıyoruz. Politik Büromuz, yerelerde ve ülke komitesinde yapılan toplantıların sonuçlarını kapsamlı olarak değerlendirerek, ayrıca geleceğe yönelik perspektifleri ele alarak tartışmış ve sıraladığımız görüşler ortaya çıkmıştır.

1. Cumhurbaşkanlığı seçimleri anayasal olarak meşru olmadığı halde bu konuda hiçbir itiraz gerçekleşmedi. Düzen muhalefeti devletin çizdiği sınırlara uyum sağladı, demokratik muhalefet ise sessiz kaldı. Bizce seçim daha o zaman kaybedildi.

2. Seçime girmeden çok önce "seçim meşru değildir" saptaması yapılmıyordu. Demokratik bir seçimin ön koşulları çok önceden ilan edilmeliydi. Önkoşullar şunlar olmalıydı: Erdoğan'ın istifası; TBMM'deki tüm partilerin eşit oranlarda katıldığı bir geçici Seçim Hükümeti kurulması; YSK'nın tarafsızlaştırılması; Seçmen kütüklerinin sahte seçmenlerden arındırılması. Bu maddeler reddedildiği durumda seçim öncesi tüm muhalefetin TBMM'den çekilmesi gerekirdi. Muhalefet Seçimlere bu radikal taktikle her şeye rağmen katıldığı zaman, ya seçim kazanılır ve ülkede devrimci demokratik bir iklim yaratılırdı, ya da rejim seçimi çalar, bu durumda da tüm muhalefet seçimi gayri meşru ilan eder ve yukarıda sayılan talepler temelinde seçimin yenilenmesi talebiyle mücadelesine "ara vermeden" devam eder, "içe kapanma" durumu doğmazdı. Bunun aksine, Mİ partileri başta CHP olmak üzere seçimlerden çok önce "sokağa çıkmayın" uyarıları yaparak sahayı Cİ partilerine AKP-MHP faşist blokuna terk etmiştir. İlave bir saptama yapmak gerekirse o da şudur. Kılıçdaroğlu'nun desteklenmesi değil,

seçim gecesi, sonuçlar belli olduktan sonra EÖİ'nin da Kılıçdaroğlu ve Mİ gibi davranması hataydı.

3. Milletvekilliği seçimlerinde alınan oy topları yenilgi olarak değerlendirilecek bir sonuç değildir. Sadece YSP'nin aldığı oylar değerlendirildiğinde HDP'nin kemik oylarının korunduğunu tespit edebiliriz. EÖİ genelinde YSP ve TİP oylarının toplamı olarak değerlendirildiğinde ise hedeflenen sonuç elde edilememiş, ancak genel anlamda oyların korunduğunu saptayabiliriz. Bilinen yasaklama, baskı, tutuklama, operasyon, gözaltı, sürgün ve kesif sansür koşullarında ve de kısa sürede başka bir parti adı altında seçimlere katılınması koşullarında alınan sonuç bir başarıdır. Daha iyi olamaz mıydı? Her zaman daha iyisi olabilir ama bu noktada HDP içindeki hazırlıklara EÖİ ile koordinasyon konularına değinmek gerekir ki, tespitlerimiz bu konuda var olan eksikliklerimizi ele almaktadır.

4. 14 Mayıs'ta CB adayı çıkarmamız gerekiyordu görüşü kendi sıralarımızda da yoldaşlarımız arasında savunulan bir görüş oldu. Tanınmış ve kitleler nezdinde güven veren bir EÖİ adayının öne çıkarılabilmesi seçim atmosferini değiştirir, devletin elinden bir dizi propaganda olanğını alır, AKP-MHP faşist kliğinin seçim çalışma planlamalarını alt üst ederdi görüşü değerlendirildi. İlkesel olarak yanlış olmamakla birlikte politik taktik olarak yanlış olacağı sonucuna vardık ve birinci ve ikinci turda CB adayı olarak Kemal Kılıçdaroğlu'nu destekledik.

5. Birinci turda aday göstermenin HDP'nin seçimde kendi bağımsız propagandasını yapma imkanı açısından kimi olumlu yanları olabilecekti. Ek olarak, AKP'nin CHP'yi "PKK'nin desteklediği" suçlaması etkisizleşebilecekti. Ancak bütün kamuoyu araştırmaları, eğer HDP Kılıçdaroğlu'nu desteklerse, seçimin birinci turda kazanılacağını gösteriyordu. Kamuoyu bu beklenti içindeydi. Kürt kamuoyu da bu beklentiyi paylaşıyordu. Bu durumda HDP birinci turda aday gösterdiğinde, Erdoğan seçimi birinci turda alsaydı -ki almasına ramak kaldı ve zaten seçimi her durumda çalacaktı-, bunun

sorumluluğu Kürt Özgürlük Hareketi'ne yüklenecekti. HDP'nin bu riski almaması anlaşılır bir tutumdur. Çünkü böyle bir sonuç karşısında muhalefetin laik kitlesi ve dindar kitlesi ile "aşağıdan yukarıya" ittifak şartları olumsuz etkilenecekti. Bu değerlendirmeyi yaparken bilinçli olarak EÖİ yerine HDP nitelemesini kullanıyoruz. Çünkü TİP henüz EÖİ'nin CB seçimleri konusunda ortak tavrını açıklamadan Kemal Kılıçdaroğlu'nu destekleyeceğini açıklamıştı.

Kılıçdaroğlu'nun desteklenmesi konusunu sadece seçim odaklı ve seçim kampanyası açısından değerlendirmek gerekiyor. Marksist-Leninist bir hareket, sürecin tümünü göz önüne alınmalı, dolayısıyla seçim sonrasını da dikkate almalı ve odaklanmalı. Kılıçdaroğlu'na verilen destek mi laik ve dindar kitleleri harekete yakınlaştırır yoksa kendi adayıyla seçime katılmak mı sorusunu sormak yerinde olur. Çünkü devrimci hareketin işi seçim günü sona ermez, bunun sonrası vardır. Böyle yaklaşmazsak parlamentarist ve sadece seçim odaklı bir politika sonucu ortaya çıkar. Devrimci hareketin tarihinde buna benzer yaşanmışlıklar çoktur. "Sol" bir söylemle, devrimci ilkeleri korumak adına "sağ" ve parlamentarist konumlara düşüldüğü çok görülmüştür.

Kürt Özgürlük Hareketi Erdoğan karşıtı laik ve dindar halk kitleleriyle ittifak sağlamadan izolasyondan çıkamaz ve amaçlarına ulaşamaz. HDP'nin Kılıçdaroğlu'nu desteklemesi, söz konusu kitlede Kürt halkına karşı kesinlikle sempati yaratmıştır. Seçim taktiğinin en önemli kazanımı budur. Ve ne yazık ki, HDP'nin seçim sonucu değerlendirmeleri bu olguyu yeterli kadar ele almamıştır. Bu sonuca partinin ve partili yazarların seçim sonrası laik ve dindar muhalif kitleye hitap etmeyişinden varıyoruz. "Kardeşler, seçimde Erdoğan faşizmine karşı birlikte mücadele ettik, mücadeleyi seçim sonrasında da devam ettirmeliydik, ama partileriniz size ihanet etti, seçimi meşrulaştırdı, hırsız suç üstünde yakalamak yerine, seçimin çalınmasını sineye çekti ve kendi partilerinin içinde kavgaya tu-

tuştı.” Buna benzer çağrılar duymadık.

Türkiye Komünist Hareketi için de aynı zorunluluk söz konusudur. Komünistler laik ve dindar halk kitleleri ile doğru politikalar ve sınıfsal temelde ilişki sağlamadan tikanıklığını aşamaz, büyüyemez, gelişemez, yığınsallaşamaz. Sendikal hareketin gelişimi de bu olguya bağlıdır. Sendikal hareketin de sınıf temelli politik bir işlev görmesi yine aynı zorunluluk ile bağlantılıdır. Günümüzde sendikal işçiler, ezilen, sömürülen işçi ve emekçiler, işsizler, emekliler hala burjuva partilerine oy veriyorlarsa, bunu kırmak ve bu kitleleri sınıf savaşımına kazanmak, onlara sınıf bilinci aşılamak komünistlerin görevidir. Bu salt seçimler ile sınırlı bir faaliyet değildir. Sonuçları seçim süreçlerine de yansıtacak sürekli bir sınıf faaliyetidir. Komünistler bir yandan bu kesimler arasında kendi çalışmalarını yürütürken ülke siyaseti açısından verili kritik durumlarda oluşacak, düşmanı zayıflatacak ittifaklara girerler veya desteklerler.

HDP ittifak politikasını “toplumsal-laştırmaktan” söz ederken, bundan neyi anlıyor, henüz anlamış değiliz. Marksist-Leninist ittifak teorisini hatırlamak gerekir. Tepede küçük burjuva ya da burjuva partileriyle ittifakı reddetmeyiz. Ancak böyle ittifaklar esasında “politik zaruri uzlaşmalarla” sağlanır. Bu ittifaklarda kitle çalışmasıyla değil, çoğu zaman ve ne yazık ki gizli “müzakerelerle” uzlaşmaya varılır. Lenin’in Almanlarla Brest-Litovsk Anlaşması da, Stalin’in Hitlerle “Molotov-Ribbentrop” anlaşması da bu tür ittifaklara ünlü örneklerdir. Lenin’in Sol SR’lerin (Sol Sosyalist Devrimci Parti) taram programını kabul etmesiyle sağlanan ittifak da bu türdendir. İlk iki anlaşma-uzlaşmanın amacı Anavatani savunma amaçlıyken, ikinci uzlaşma Rus köylülüğüyle “aşağıdan yukarıya ittifak” kurma amacına matuftu.

Burada esas olan “uzlaşmanın” amacıdır. Amaca uygun uzlaşmalara karşı çıkış, Lenin tarafından “sol komünist çocukluk hastalığı” olarak nitelenmiştir. Kılıçdaroğlu’nun desteklenmesi, HDP böyle mi düşündü bilmesek de, bizim görüşümüze göre hem muhalefetin laik kitleleriyle, hem de Erdoğan karşıtı dindar kitleyle aşağıdan yukarıya stratejik ittifak kurma amacına tamamen uygundu.

6. Kürt illerinde ve batı metropollelerinde Kürtlerin yoğun yaşadığı alanlarda tüm olumsuz söylemlerine karşı Kürtlerin çok bilinçli oy kullanmaları ve hem YSP’ye sahip çıkmaları hem de iki turda da Kemal Kılıçdaroğlu’na yüksek derecede oy kazandırmaları çok önemli bir konudur. Kılıçdaroğlu geleneksel olarak yüksek oranda oy aldıkları il ve ilçelerden

daha yüksek oyu Kürt seçmenden almıştır. Seçim değerlendirmelerinde özellikle önümüzdeki dönem mücadeleleri açısından dikkate alınması gereken belki de en önemli konulardan biri de bu gerçekliktir. Kürt halkının bu bilinçli davranışını ayrıca selamlıyoruz.

7. Faşizm koşullarında burjuva muhalefeti dahil en geniş muhalefet güçlerini iktidara karşı birleştirmek önemlidir ve komünistler açısından yabancı olmadığı bir politikadır. Erdoğan’ın yenilmesi için tüm olanakları seferber etmek ile Millet İttifakı veya Kemal Kılıçdaroğlu desteklenmiş olunmadı. Lenin İngiliz komünistlerine Lyod Georg’u “destekleyin” tavsiyesinde bulduktan sonra, bu desteğin kitlelere nasıl anlatılacağını da göstermişti: “Ona vereceğimiz destek asılan adama işini verdiği destek gibi olmalıdır” demişti. Seçimlerden önce bir araba metaforu ile durumu özetlemiştik. Kılıçdaroğlu bir araçla son hızla Saray’a çarpıp duvarlarını yıktığında içinde bulunduğu araç hurdaya dönecek, kendisi de haşat olacaktı. Bu desteği böyle anlamak gerekiyor. Ve altını çizmek gerekirse; devrimci demokratik bir alternatif olarak öne çıkmak, yalnız sınırlı bir seçim kampanyasının işi değil, seçimler de, halk ayaklanmaları, serhıldanlar da, genel grevler de içinde, stratejik bir dönem boyunca yürütülecek olan mücadelenin konusudur.

8. Sonuçta sağ ağırlıkta bir Meclis bileşimi oluşmuştur. Kabinneyi uluslararası sermaye ve işbirlikçi tekelci sermaye şekillendirmiştir. Cİ ülkede yaşanan ekonomik krizin yükünü işçi sınıfının sırtına yüklemek ve Kürt halkına karşı savaş yürütmeye odaklanmıştır. Mİ’nin de farklı bir politikası olmayacaktı. Kürt ulusal sorununu çözmek için diyalog başlatma vaadi dışında bir sözü yoktu. Buna da devletin izin verip vermeyeceği tartışmalıdır. Ekonomik ve mali politikalar ile ilgili Mİ’nin programları ise bugün Cİ tarafından yürürlüğe konmaktadır. Bu gerçekliğe karşı tek alternatif “Üçüncü Yol” olarak adlandırdığımız devrimci-demokratik alternatifin örgütlenmesi ve güçlendirilmesidir. EÖİ iktidara alternatif aday bir oluşum olarak bilince çıkarılmalı ve tüm faaliyetler bu temelde planlanmalıdır.

9. En başta seçimlerin meşru olmadığını saptadık. Erdoğan’ın aday dahi olamayacağı bir seçim sonucunda koltuğa oturduğunu, parlamento seçimlerine hile karıştırıldığını, YSK’ya itiraz hakkının yasaklandığı ve eşit olmayan koşullarda sürdürülen seçim sürecinin demokratik sonuçlar doğurmasının mümkün olmadığını politik propagandamızın merkezine oturtmalıyız. Bu yetmez. Gayrimeşru ortamdan çıkışı alternatif bir demokratik

politik ve ekonomik program temelinde oluşturmak ve bunu sınıf ile toplumsal kesimler arasında yaygınlaştırmak için üzerimize düşen katkıyı yapmaya hazırız. Bu konuda politik müttefiklerimize harekete geçme ve ortak bir demokratik alternatif program çerçevesinin hazırlanması çağrısı yapıyoruz. Parlamento ve parlamento dışı pratik politik faaliyetin içeriğini şekillendirecek ve de yönlendirecek böyle bir çalışmaya acil ihtiyaç vardır.

10. Eksiklik ve hataları başka yerlere havale etmek, suçlu aramak yönteminden vaz geçmek gerekmektedir. Türkiyeli sosyalistler sorunların sorumluluğunu KÖH’ne yüklemek, başarı olunca da sahiplenme alışkanlığı edinmişlerdir. Bu doğru değildir. Sorunların tümü bizim sorunlarımızdır ve sorumluluğunu taşımaları öğrenmelidir. Değerlendirme ve tartışmalarımızı bu temelde yürütmeliyiz.

11. Parlamenter çalışma genel çalışmalarımızın bir parçasıdır. Sahada elde edilen başarılar parlamenter çalışmaya yansıtacaktır. Bu gerçekleştiğinde diyalog olarak parlamento iyi değerlendirilebildiğinde onun yansımaları olacak ve sahadaki çalışmaların gelişmesine katkıda bulunacaktır. Kısacası parlamenter çalışmayı kutsamamak, saha çalışmasına öncelik verip onun sonuçlarını parlamentoya yansıtmak devamında onun etkisini yeniden sahada uygulamak durumundayız. Burada bir parantez açarak seçimlerde aday belirleme süreçlerinde sahanın, mahalle ve semtlerde seçmen tabanına dayanarak oluşması gereken HDK Meclislerinin rolüne işaret etmeliyiz. Aday adayı ve aday belirleme süreçlerinde Meclisler muhakkak belirleyici rol oynamalıdır. 14 Mayıs seçimlerinde HDP ve YSP tarafından uygulanan aday adayı ve aday belirleme yöntemi bir dizi eksiklikler içermekle birlikte savunduğumuz anlayışa uygun olmayan bir süreç olmuştur.

12. EÖİ içinde süreç doğru yönetilmedi. Değilse TİP’in ayrı liste çıkarması söz konusu olmazdı. TİP içinde kimi çevreler bu konuda ısrarcı olsalardı dahi sonuç alamazlardı. Onu da geçelim. Cİ ve Mİ’nda olduğu gibi EÖİ içinde de bazı güçlerin ayrı listelerle seçimlere katılması özünde bu kadar tartışmaya neden olacak bir olgu olmamalıydı. Bu konunun sorun haline gelip aylarca tartışılması EÖİ’nin seçim çalışmalarını olumsuz olarak etkilemiştir. TİP’in ayrı liste çıkarmasını biz de yanlış bulduk. Ancak bu sorun EÖİ içinde özellikle de HDP ile ilişkilerde daha iyi yönetilip çözülebilirdi. Bunu somut verilere dayanarak söyleyebiliyoruz. Seçimler geçti diyerek bu konunun

üstünden atlamamalıyız çünkü bu konu bundan sonrası için de önem taşımaktadır.

13. Bu noktada TİP ile ilgili bazı yaklaşımlara değinmemiz gerekiyor. TİP'in 2018 seçimlerinde 2 vekil ile HDP listelerinden seçilip istifa etmeleri faydacılık olarak değerlendiriliyor. İstifaları biz de doğru bulmadık. 2023 seçimlerinde ise EÖİ çatısı altında girerek baraj sorunundan etkilenmeme olgusu yine faydacılık olarak değerlendiriliyor. Kendi sıralarımızda kimi yoldaşlarımız ve özellikle Yurtseverler arasında bu nedenlerle ciddi tepkiler oluşmuş durumda. Bu konuda yerellerden bize ulaşan bir dizi rapor mevcuttur. Burada iki saptama yapmamız gerekir. Ya süreci doğru yönetip ayrı listeler çıkmasına olanak tanımayacaktık. Ya da bunu başaramadıysak, hatta beceremediysek diyelim, bunu sorun yapmadan birleşik çalışmanın güçlenmesine hizmet edecek bir yol izleyecektik. Son tahlilde TİP ayrı bir parti ve Kürt ulusal sorununa bakış açısı politikalarında oldukça yol katettiler. TİP'in EÖİ içinde olması ve bunu kalıcılaştırıp geliştirmemiz legal demokratik mücadelenin yararına. Olaya dar bir bakış açısını terk edip, devrimci-demokratik mücadele süreçlerinin geneli açısından bakmalıyız.

14. EÖİ'nin 14 Mayıs ile 28 Mayıs arasında hiçbir değerlendirme ve açıklama yapmaması, 28 Mayıs seçimlerinden sonra ise üzerinden epey zaman geçtikten sonra eş başkan ve başkanların katılımının sağlanmadığı bir toplantı sonucunda tatmin edici olmayan bir açıklama yapmaları eksiktir, hatta yanlışır.

15. EÖİ ile HDK projeleri birbirleri ile uyumlu projelerdir. KÖH ile Türkiye sosyalist hareketini bir araya getirmeyi hedefliyor. Bunu zedeleyecek hiçbir davranış ve ifade ortaya konulmamalıdır.

16. Türkiye'de iki ayrı Türk ulusu olduğunu artık kabul etmeliyiz. Seküler modern Türk ulus devletinin kurucusu Türk ulusu ve Anadolu'da yaşayan Müslüman Türk ulusu. Seküler Türk ulusu CHP'nin seçmenidir ve yüzde yirmibeşlik bir oranı ifade eder. Müslüman Türk ulusu Menderes'ten, Demirel'e, Özal'a ve günümüzde de Erdoğan tarafından temsil edilen yüzde ellilik bir çevreyi ifade eder. Kalan yüzde yirmibeş ise Kürt halkıdır ki onların da dini değerleri güçlüdür. Barış, demokrasi, emek ve özgürlük güçleri bu dengeleri dikkate almak ve çalışmalarını bu doğrultuda geliştirmek zorundadırlar. En başta komünistler bu verileri doğru değerlendirmeli ve sınıf hareketinin gelişmesi açısından gerekli sonuçları çıkarıp programatik ve poli-

tik olarak yönelimlerini geliştirmek durumundadırlar. Bu noktada TKP'nin 1. Kongre Belgeleri, yürütülen tartışmalar ve Mustafa Suphi yoldaşın görüşleri ile yönelimi olağanüstü değer taşımaktadır. Türkiye ve Kürdistan'da seçmen eğilimini ulusal ve dinsel kıstaslardan sınıfsal olgulara yöneltmek söz konusu bu kitleler içinde yürütülecek çalışmaların başarısına bağlıdır. Değilse, Kürtler dışındaki bu kitleler "geleneksel bilinç" ve devletin propagandaları etkisinde sınıf düşmanlarına destek olmaya devam edeceklerdir. KÖH'nin halkın tümünü kucaklayıcı faaliyetlerinin Türk egemenleri arasında ne derece rahatsızlık yarattığını son seçim sürecinde yaşadık. Cİ seçim propagandasının ana omurgasını KÖH'ne yöneltti. Sanki Cİ ile KÖH arasında bir seçim süreci yaşanmışçasına pratiğe yansıyan bu gerçek onlar açısından nedensiz değildi. Şimdi görev bu çelişkiyi toplumsal mücadelenin ve sınıf savaşımının her alanına taşımaktır.

17. HDP bünyesinde seçim sonrası yürütülen değerlendirme tartışmalarına HDP'de görev yapan sahadaki yoldaşlarımız aktif katılmaktadırlar. Bunun yanı sıra HDK yetkili organlarından temsilciler ile de dolaylı olarak görüş alışverişi olduğumuz oldu. Bizim değerlendirmelerimize göre, eğer konunun ana nedenine inilmeden sadece görünür sonuçlar üzerinden değerlendirme yapılırsa amaçlanan sonuca ulaşamayacağıdır. Bu nedir? Burada önce HDK ile HDP ilişkisi ele alınmalıdır.

18. HDK bileşen temsilcilerinin oluşturduğu toplantıları "Meclis" olarak nitelendirmektedir. Bunları siyasal ve demokratik örgütlerden bileşen temsilcilerinin komisyon veya komite toplantıları olarak da adlandırabiliriz. Meclis konusu bambaşka bir olgudur. Bileşen temsilcilerinin toplantılarını nitelendirmeye indirgenemez. Meclisler, Şuralar, Sovyetler mantığında ele alınmalıdır.

HDK mahallelerde ve semtlerde ecclislerini oluşturmak durumundadır. Bu Meclislere HDP seçmeninin azami ölçüde aktif katılımı hedeflenmelidir. HDP vekilleri seçim bölgelerindeki mahalle ve semt Meclis çalışmalarına aktif destek vermeli, bu forumlarda kendi seçmenleri ile buluşmalı, oradan aldıkları etkileri TBMM'ye aktarmalı ve çalışmalarını konusunda HDK Meclislerine karşı sorumlu olmalıdırlar. HDP bir seçim partisi gibi çalışmalarını sürdürmeli, ilçe ve il düzeyinde siyasal temsiliyet sağlamalıdır.

Güncel bir örnek vermek gerekirse. HDK'de vekil seçilen Cengiz Eş Başkan'ın yerini kimin alacağı tartışılı-

yor. Neden? HDK Eş Başkanının vekil olması HDK çalışmalarını geliştirmek için en uygun alan değil midir? Kendi seçim bölgesinde HDK mahalle ve semtlerde seçmenleri kapsayacak HDK Meclisleri örgütlenmesine öncülük etmesi en doğru çalışma olmaz mı? Önceki dönemde görev yapan Gülistan Eş Başkan'ın HDK ilişkisi neden kopmuştur. Kürdistan'da DTK kendi alanında faaliyetlerini yürüten HDK'den aday olup seçilen vekillerin batı metropollerinde seçimlerini sağlayıp, seçim bölgelerinde HDK Meclis çalışmalarını sürdürmeleri sağlanmalıdır.

Örneğin İstanbul 3. Bölge'den seçilen bir YSP vekili neden kendi bölgesinde değil de Amed'de Rojava'ya yapılan saldırıları protesto etmek için basın açıklaması yapmaya gider. Her bölgenin vekili kendi bölgesinde çalışmalarını yürütmelidir. İstanbul 3. Bölge vekili de basın açıklamasını 3. Bölge'ye bağlı ilçelerde yapmalıdır. Hem de sadece bir ilçede değil mümkünse tüm ilçelerde aynı basın açıklaması gerçekleştirilmelidir.

HDP vekilleri aynı zamanda ve aslında HDK'nin vekilleridirler. HDP vekillerinin tümü Meclis oturumlarına ve Komisyon toplantılarına katılma dışında tüm mesailerini HDK Meclis çalışmalarına ayırmak durumundadırlar. O zaman sahada Meclisler tarzında örgütlenme gerçek olarak karşılık bulacak ve "Meclis" adı altında bileşen toplantıları niteliğini ortadan kaldıracaktır. Merkezde Meclis adı altında kurulan Emek, Emekliler, Barış, Ekoloji, Kadın, Gençlik oluşumları ise özünde bileşen ve yöneticilerden oluşan ve sahadaki bu özgün çalışmaları koordine edecek komisyonlardır.

19. Diğer bir konu batı metropollerinde Kürt halkı ile ilişki konusudur. HDP kurulduktan sonra bu ilişki aşırı derecede zayıflamıştır. Bir dizi örneğin arasından sadece temsili bir örnek vermek gerekirse. BDP döneminde Şişli ilçesi Kürt yurttaşlarımızın her sorunu için geldikleri ve çözüm aradıkları, ilçenin çalışmalarına aktif katıldıkları bir yedi. İlçe 24 saatin 20 saati aktif faaliyet içindeydi. HDP kurulduktan sonra gelen Kürt yurttaşları, onların dilinden anlamayan genç insanlar karşılamaya başladı. Bu durum onları çalışmalardan uzaklaştırdı. Biz bu durumu 2014-2018 yılları arasında görev aldığımız merkezi HDP organlarında gündem haline getirdik, daha sonra da raporlarla görüşlerimizi aktardık. DBP'nin muhakkak bir HDK bileşeni olarak batı metropollerinde örgütlenmesi gerektiği görüşünü savunduk. DBP batı metropollerinde Kürt halkı ile bağların teminatıdır. HDP'nin Kürt halkı ile bağlarının

gevşemesinin önlemi DBP'nin HDK/HDP bileşeni olarak varlığını güçlendirmek olmalıdır. DBP'nin sahada bu işlevi yerine getirmesi HDK/HDP yönetim organlarında zayıflayan etkisini de tekrar artıracaktır. Buna ihtiyaç vardır.

20. HDP için ayrı, HDK için ayrı bir bileşen yapısı oluşturmak gereksizdir. HDK'nin seçim partisi olan HDP aslında HDK'nin bileşen yapısının yansıması olmalıdır. HDP'nin de HDK'nin rol ve görevlerini üstlenmemesi gerektiği, HDK çalışmasının HDP faaliyetinin tabanını oluşturması gerektiğini dile getirdik. Bugün yine aynı noktadayız. Bu yapısal sorun çözülmezse HDP'nin değil seçim başarısını artırması, örgütlülüğünü koruması zorlaşacaktır.

21. Seçim değerlendirmesi yaparken oyların korunduğunu tespit ettik, ancak oylarımızı artıramadığımızı ve en az 100 vekil hedefine ulaşamadığımızı da tespit etmemiz ve nedenleri üzerinde durmamız gerekiyor. Çok net olarak ifade etmek gerekirse. HDP ancak HDK'nin seçim partisi ve parlamenter alanda siyasi temsilcisi olarak işlev görürse gelişecektir. Ve HDK de ancak tüm kitle çalışmalarını Meclis çalışması tarzında mahalle ve semtlerde yaşama geçirirse örgütlenecek, güçlenecek ve dolayısıyla HDP'yi de güçlendirecektir.

22. Bu konu HDK çalışmalarında HDP ilçeleri ile koordine edilerek belirlenecek pilot mahalle ve semtlerde başlatılacak bir Meclis çalışması ile yaşam bulabilir. Mahalle ve semtlerdeki HDP seçmenlerinin Meclis çalışmalarına katılmaları, bölge vekillerinin ayda bir Meclis'te halk toplantılarına katılmaları, seçmenlerine bilgi vermeleri, seçmenlerin de istemlerini vekillerine iletmeleri sağlanabilir. Meclisler kendi mahalle ve semtlerinde günlük yaşanan sorunların çözümleri doğrultusunda çalışmalar yürütebilir, Belediyeler ile diğer kamu kurumları ile muhatap olarak iletişimi sağlayabilir. Meclisler seçmenin politize olmasının sürekliliğini hedeflemelidirler. Bu Meclisler yerel sorunlar dışında uluslararası durum, bölge ve ülke siyaseti konusunda eğitici bir forum niteliğinde çalışabilir. Meclisler halkın ücretsiz hizmet alamadığı ders yardımlarına, sınav hazırlıklarından, kültürel ve sosyal faaliyetlerin tümünü kapsayan çalışmalar yürütebilir. Semt ve Mahalle Meclisleri kendi içinde Emek, Ekoloji, Barış, Emekli, Kadın, Gençlik Meclisleri oluşturabilir ve bu meclislerin çalışmalarının içerikleri merkezi komisyonlar tarafından beslenebilir. Birkaç semtte örnek olacak bu tür Meclislerin kurulması başarıldığında bu

deneyleri genelleştirmek mümkün olacaktır. Aynı meclisler seçim dönemlerinde de seçim kampanyalarının merkezini oluşturacaklardır. Dolayısıyla HDP sadece seçimden seçime mahalle ve semtlere inmeyecek, HDK'nin seçim partisi olarak yerelerde sürekli aktif olacaktır.

23. Bu çerçevede EÖİ konusunu da ele almak durumundayız. TİP tüm farklılıklarımıza rağmen siyasi müttefikimizdir. EÖİ bünyesinde EMEP ile birlikte HDP'nin yanısıra en önemli faktör hem nitelik hem de nicelik bakımından TİP'dir. Biz kendi içimizde HDK yapılanmasını tartışırken EÖİ yapılanmasını da birlikte ele almak durumundayız. İttifak bir seçim ittifakı niteliğini aşmalıdır. Kongre veya Cephe niteliğine kavuşmalıdır. Emek ve Özgürlük Cephesi birleşik mücadelenin iktidara aday cephesi bilinci ve niteliği ile görülmeli ve geliştirilmelidir. Bu durumda HDK mahalle ve semt Meclisleri konusunu EÖİ çerçevesinde değerlendirip acaba EÖİ güçlerinin HDK Meclislerine katılımı mı yoksa HDK güçlerinin Emek ve Özgürlük Meclislerine katılımının sağlanmasının mı daha doğru olacağını EÖİ çerçevesinde gündem yapıp tartışmalı ve sonucunda uygulanacak kararları almalyız.

24. TKP çevresinin binleri bulan eski kadroları legal alanda ve tanınırlığı olan yoldaşlarımızdır. Bu saatten sonra konspiratif bir çalışma yeteneğine sahip değillerdir. Aynı şekilde program ve politikalarımıza ilgi duyan genç kesimler ise ülkede var olan parti alışkanlığından yola çıkarak yasal alanda parti bünyesinde çalışmayı yeğliyorlar. Onlara göre TKP fikriyatının eski ve potansiyel yeni çevreleri kucaklayabilmesi, EÖİ ve HDK gibi forumlarda siyasi parti olarak temsil edilebilmesi için yasal bir zorunluluk durumuna gelmiştir. TKP MK, eski kuşaktan komünistlerin bu nesnel durumunu ve genç parti sempatanlarının legal parti kurulması yönündeki eğilimini dikkate alarak onların legalitesine büyük bir titizlik gösterecek ve bu kadroların inisiyatifinde harekete geçmelerine yardımcı olacaktır. Legal partinin TKP'yle "organik" bir ilişki içinde değil, ideolojik-politik programatik çizgi temelinde bağıni esas alacaktır. Kurulacak parti HDK/HDP bileşeni olmalı, durum gerektiriyorsa bunun yerine EÖİ bileşeni olarak siyasal arena da yerini almalıdır. Ve de bu parti herhangi bir isim altında değil TKP'yi çağırıştıran bir isim ile siyasal arenada yer almalı, TKP adı gaspedilerek yürütülen ulusalcı, sağ politikalara karşı TKP program ve politikalarının temsilini yerine getirmelidir. Seçim sürecinde politik ortamın nereye evrileceği belli olmadığı için söz konusu

yoldaşların ertelediği bu konuyu seçim sonrası yeni koşullarda değerlendirmelerini ve hayata geçirmelerini destekliyoruz. Ancak faşizm koşullarında "mümkün olduğu kadar legalite, zorunlu olduğu kadar illegalite" ilkesinin geçerliliğini vurgularken, illegal örgütlenmenin belirleyici rolünü bir kere daha hatırlatıyoruz.

25. Söz konusu adım atılmadan bugüne dek geçici organlar ve program tartışmaları ile yürütülen süreç öncelikle sonlandırılacak, partimiz likidasyon sürecini resmi olarak sonlandırarak, yönetim organlarını güçlendirerek, örgütlenme çalışmalarını geliştirerek, parti programı doğrultusunda yürüteceği çalışmalar ile ülke politikalarına sınıfsal temelde müdahil olma anlamında asli görevlerine yoğunlaşacaktır. Kendini sürekli yenileyen bir kadro niteliği kazanılmazsa yenilenme ve gelişme yaşama geçirilemez. Marksizm-Leninizm ilkeleri ışığında "süreklilik temelinde yenilenme" ancak siyasal pratik ve ona uygun kadrolar ile mümkündür. Devrim amacı olan bir parti sadece yasal alanda değil özgür alanda da görevlerini yerine getirmek durumundadır.

26. Üzerinde tartıştığımız program taslağı Türkiye komünist hareketinin yüz yılı aşan deneyleri temelinde, TKP'nin savaş tarihi boyunca yaşanan olumlu ve olumsuz süreçlerden gerekli sonuçları çıkararak, uluslararası durumu, bölge ve ülkeyi değerlendirerek günümüzün taleplerine yanıt veren canlı bir program olarak sonuçlanma aşamasındadır. İşçi sınıfının yapısında neo-liberal dönemde yaşanan değişiklikler, Kürt ulusunun özgürlük mücadelesinin ulaştığı düzey, Türk milletinin heterojen yapısı, ülke nüfusunun ezici çoğunluğunun Müslüman kimliği ve Ortadoğu, Kafkasya ile Balkanlar temelinde öncelikle Ortadoğu eksenli ve merkezinde Kürdistan'ın dört parçada bölünmüşlüğü dikkate alınarak yapılan değerlendirmeler, Sosyalist bir topluma ulaşmak için yaşanması ön görülen demokratik halk devrimi süreçlerinin tarifi ile bütünleştirilerek sonuçlandırılacaktır. Türkiye'nin 12 Eylül 1980 faşist darbelerinden sonra girdiği yol, yaşadığı değişimler ve bölgesel anlamda emperyalist bir nitelik kazanması devrim stratejisinin temel değerlendirme noktasını oluşturmaktadır.

27. Bu görevleri tamamlaması gereken bugün yaşayan kuşaklardır. Bu bilinç ve sorumlulukla tüm yoldaşları göreve çağırıyoruz.

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Politik Bürosu
26 Haziran 2023

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 4 Haziran 2023 Tarihli Açıklaması:

Cumhurbaşkanlığı Seçimleri 2. Tur Sonuçlandı

çıkan durum şudur: Uluslararası emperyalist güçler, finans merkezleri ve dolaşısıyla onların işbirlikçisi devlet ve Türk tekeli sermayesi bir dönem daha Erdoğan ile devam kararı almışlardır. Devletin Millet İttifakına müdahalesi de dahil tüm emareler bu seçim sürecinin doğrudan devlet güçlerinin kurguları ve yönlendirmesi ile geliştiğini ortaya koymaktadır. CHP içindeki bir kesim hariç, CHP'nin içindeki diğer kanatlar dahil, Millet İttifakının tüm bileşenleri bu stratejinin parçası olmuşlardır.

HÜDA-PAR'ın Cumhuriyet İttifakı ile işbirliği ve listeleri üzerinden Meclis'e taşınması, Sinan Oğan ve Muharrem İnce'nin adaylıkları, birinci turdan sonra Sinan Oğan'ın Cumhuriyet İttifakı, Zafer Partisi Başkanı Ümit Özdağ'ın ise Millet İttifakı'nın adaylığı Kılıçdaroğlu'na destek vermesi, Özdağ'ın adının İçişleri Bakanlığı için lanse edilmesi... Tüm bu gelişmeler devletin kurguları idi. Adı geçen örgüt ve kişiler doğrudan MİT ve kontr-gerilla bağlantılıdır. Daha önce İYİP'i Meclise taşıyan CHP ise bu seçimlerde GP ve DEVA partilerini tabanlarıyla orantısız vekil sayıları ile Meclis'e taşımıştır. Bu gelişmelerin hiçbiri parti siyaseti açısından normal gelişmeler değildir. Üçüncü bir gücün müdahalesinin kanıtıdır. Bu güç de uluslararası emperyalist merkezler ve TC devletidir.

Seçimlerden sonra ülkenin ekonomik ve politik sorunlarının çözümü konusunda burjuva anlamda dahi üretilecek çözüm sadece kapitalizmin doğası gereği sorunların ertelenmesi biçiminde olacaktır. Yarattıkları ek kaynaklar ve borçlanmalar ile krizin ekonomik yanı aşmaya çalışılacak ve krizin asıl faturası işçi, emekli, işsiz ve emeklilerin sırtına yüklenecektir. İşçi sınıfı daha büyük boyutta sorunlar ile karşı karşıya kalacak, "kemerleri sıkma" politikaları adı altında sömürü ve yoksullaşma artacaktır. İstikrarsızlık ve kriz ortamında debelenen iktidar baskı, terör ve sansürü daha da artıracaktır. Diğer yandan Kürt halkına karşı yürüttüğü savaşı keskinleştireceği seçim sürecinde kullandığı dilden ve girdiği ittifaklardan anlaşılacaktır. Legal Kürt siyasetine, Kürt halkının ulusal haklarını savunan Türkiye sosyalistlerine ve demokratlarına karşı baskı ve saldırılarında daha azgın bir saldırı politikası beklenmelidir. Kürt Özgürlük Hareketi'ne karşı sınır ötesi operasyonlarda beklediği

başarıyı elde edemeyen devlet son yıllarda kimyasal silah kullanımı ve dağı taşı bombalamak dahil uluslararası hukuku yok sayan eylemlerde bulunmuştur. Bu pratiğin devam etmesi beklenmektedir. Rojava Kürdistan'ı TC devleti açısından savaşın diğer bir merkezini oluşturacaktır. Bu konuda istediği uluslararası desteği alabilirse saldırılarını artıracığı hesap edilmelidir. Amaçları Rojava'da Kürt halkının elde ettiği tüm kazanımları yok etmektir. Kürt halkına karşı yürütülen mücadele bizzat Kürt halkının varlığını hedef alırken, aynı zamanda ülkenin yaşadığı derin ekonomik ve politik krizin dikkatini farklı yönere çevirmek ve ülkede milliyetçi duyguları körüklemek için kullanılmaktadır. Bu yöntemle tabanını diri tutmaya çalışmaktadır. Seçim sürecinde bu yöntemi nasıl kullandıklarını gördük.

TC devleti içinde bulunduğu krizi örtbas etmek ve bölgesel imtiyaz alanlarını genişletmek için komşularla iyi ilişkiler kurmak yerine çatışmayı ve çelişkileri körükleyen bir dış politika izleyecektir. TSK'nın da yapılanmasında girilen değişiklikler çatışma politikalarının işaretlerini vermektedir. Seçim sürecindeki propagandaları bu politikanın da hazırlıklarını içinde barındırmaktaydı.

Emek ve Özgürlük İttifakı birinci tur Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde kendi adayını çıkarmayarak en büyük yanlışı yapmıştır. EÖİ adaylığı sayesinde ülke düzeyinde emek, demokrasi, barış ve özgürlük temelinde yaygın ve yoğun bir seçim çalışması yürütülmesi, düzen içi restorasyon dışında demokratik dönüşüm isteyen güçlerin iradesini ortaya koyacak ve ülkede sınıf mücadelesinin gelişimine katkı sunacaktı. Böyle bir seçim politikası izlenseydi ikinci tura kalan Kılıçdaroğlu bu kadar sağa yönelemeyecekti. İkinci turda Kılıçdaroğlu'nun desteklenmesi bir dizi ilkeye bağlanabilecekti.

Milletvekilliği seçimlerinde CHP'nin kendi sağıyla ittifak kurması yerine EÖİ ile ittifak kurması seçim sonuçlarında Millet İttifakı'nın aldığı oylardan çok fazla bir fark göstermeyecekti. Oy oranının ötesinde ülkede devrimci demokratik dönüşümden yana güçlerin ortaya çıkmasını sağlayacaktı. Bu konuyu ilgilendiren verilerin ve toplumun nabzının tüm emek, demokrasi, barış ve özgürlük güç-

leri tarafından incelenmesinde ve politik sonuçlar çıkarılmasında yarar görüyoruz. EÖİ'nin ikinci tur Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesi bir açıklama dahi yapmamış olması ayrıca değerlendirilmelidir.

Emek ve Özgürlük İttifakı bir Cephe niteliğinde örgütlenmeli ve EÖİ bir seçim ittifakı olarak, bileşen güçlerinin tek bir seçim partisi öncülüğünde kol kola seçimlere tek liste ile girmeliydi. Seçimlere iki ayrı liste ile girilmesinin tartışması bugün açısından geçtir. Vekil aritmetiği dışında güçlü ve tek bir listenin ve de ortak yürütülecek bir seçim kampanyasının kazandıracakları vekil sayıları hesaplamalarıyla karşılaştırılmaz. Emek ve Özgürlük Cephesi kendi Meclisleri ile toplumsal yaşamın tüm alanlarında örgütlenmeli ve bu çalışma sadece seçim dönemleri ile sınırlandırılmamalıdır. Emek ve Özgürlük İttifakı bir Cephe niteliğinde bu ülkede iktidara devrimci bir alternatif olarak ortaya çıkmalı ve yarın bu ülkeyi yönetecek organ sorumluluğunu taşımalıdır. Konu bu şekilde ele alındığında liste tartışmalarının bir anlamının kalmadığı anlaşılacaktır. Türkiye Komünist Partisi bu konuyu böyle değerlendirmektedir ve tüm Emek ve Özgürlük İttifakı bileşenlerinin bu sorumlulukla davranacağına inanmaktadır. TKP tüm olanakları ile bu yapılanmanın gerçekleşmesi için çalışacaktır.

Bizleri zorlu mücadele günleri beklemektedir. Sınıf savaşımı toplumsal mücadelenin gelişiminde önem kazanacak, toplumun diğer sorunları için mücadeleden ayrı olmayacaktır. Kürt halkının özgürlük mücadelesi ile tüm uluslardan işçilerin sınıf mücadelesi nasıl birleşik bir mücadele niteliği ortaya koyuyorsa, kadınları, gençlerin, emeklilerin, köylülerin, barışseverlerin ve çevre dostlarının mücadeleleri de sınıf mücadelesi ile buluşacak ve güçlü bir birleşik mücadelenin gövdesini oluşturacaktır. Türkiye ve Kürdistan'ın sorunları bir dizi demokratik aşamadan geçerek ancak Sosyalizm ile çözülebilecektir. Görevimiz ülkenin içinde bulunduğu, kapitalizmin ağır ekonomik ve politik kriz koşullarının alternatifini bugünden işçi sınıfının ve tüm ezilen, sömürülen halkların gözünde ortaya koymaktır.

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
4 Haziran 2023